

Log in : rajbirajdainik.com.np यस अंक भित्र : २ पृष्ठमा : बजेटले अर्थतन्त्र सुधारको बाटो समातेको २ पृष्ठमा : पहिराको जोखिम बढ्दै, बाढीको ३ पृष्ठमा : मणिपुर हिंसाका एक...

भुक्तानी नपाएपछि राविनपामा दोश्रो परिक्षा दिन हिडेका बालकको दिन पनि तालाबन्दी र धर्ना जारी ट्रकको ठक्करबाट ज्यान गयो

दैनिक समाचारदाता

राजविराज, २६ असार ।

विभिन्न निर्माण काम गरेवापतको रकम भुक्तानी नपाएपछि उपभोक्ता समिति तथा निर्माण व्यवसायीहरूले मंगलबार पनि राजविराज नगरपालिकामा तालाबन्दीका साथै धर्ना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिएका छन् ।

सोमबारदेखि राजविराज नगरपालिका कार्यालयमा तालाबन्दी गरी धर्नामा बसेका उपभोक्ता समिति तथा निर्माण व्यवसायीहरूले मंगलबार पनि आन्दोलनलाई निरन्तरता दिएका हुन् ।

नगरपालिका मार्फत भएका सडक, नाला, प्रवेशद्वार, सामुदायीक भवन लगायत विभिन्न योजनाको काम गरेवापत भुक्तानी नपाएपछि उनीहरू आन्दोलनमा

उत्रेका हुन् ।

उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष मध्येका एक विनोद कुमार यादवले दुई दिन देखि आफुहरू आन्दोलनमा बस्दा पनि नगरपालिकाका पदाधिकारीहरूले कुनै चासो नदेखेको गुनासो गरे । आफुहरूले काम गरेवापतको रकम भुक्तानी पाउने पर्ने एक सुत्रिय मागका साथ आन्दोलनमा उत्रिएका उनीहरूले यस्तै वेवास्ता गरिराखे हो भने अनसनमा उत्रिने समेत चेतावनी दिएका छन् ।

भुक्तानीको अन्तिम समय आईतबार मध्यराती सम्म भुक्तानी नभएका कारण नगरपालिका मार्फत गरिएका काम मध्ये करिब १० करोड भन्दा बढीको भुक्तानी बाकी रहेको नगरपालिका श्रोतले जानकारी दिएको छ ।

यता दुई दिन देखि नगरपालिका कार्यालय बन्द गरी

धर्ना दिइदा नगरपालिकामा विभिन्न कामले आएका सेवाग्राही भने निराश भई फर्किने गरेका छन् ।

७० करोड रुपैयाँ रकमान्तर गरेको भन्दै विशेष छानबिन समिति गठन

दैनिक समाचारदाता जनकपुरधाम, २६ असार ।

मधेश प्रदेशमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० को अन्तिम समयमा आएर करिब ७० करोड रुपैयाँ

रकमान्तर गरेको भन्दै विशेष छानबिन समिति गठन गरिएको छ ।

प्रदेशका अर्थमन्त्री संजयकुमार यादवले ७० करोड रुपैयाँ रकमान्तर गरेको भन्दै उक्त विशेष समिति

गठन गरिएको हो । गठित समितिमा प्रदेश सभाबाट सबै दलको प्रतिनिधित्व हुने गरी १० सदस्यीय विशेष छानबिन समिति गठन गरिएको हो ।

गठन गरिएको समितिमा दिपेन्द्रकुमार ठाकुर, नागेन्द्र प्रसाद साह, राजकुमार गुप्ता, शम्भुप्रसाद साह, उपेन्द्र महतो, जवाहर प्रसाद कुशावाहा, कन्चन विच्छा, विमला अन्सारी र उर्मिलादेवी सिंह रहेका छन् । समितिको सभापति सदस्यहरूबाट चयन गरिने छ ।

सप्तरीको रुपनी गाउँपालिका १ वस्ने १२ वर्षिय मो.रहमानलाई विहान करिब ६ बजे तिर रुपनी चौकस्थित मधेश प्रदेश प्रहरी जोगेन्द्र-ठाकोदेवी अस्पताल नजिककै ट्रकले ठक्कर दिएको हो ।

साईकल चढेर खोक्सरस्थित जनता राष्ट्रिय प्राथमिक विद्यालयमा जाँदै गरेका रहमानलाई अचानक पछाडीबाट आईरहेको को.१५.१०८४ नम्बरको मालवाहक ट्रकले ठक्कर दिएको प्रहरीले जनाएको छ । उनी कक्षा ७ मा अध्ययनरत थिए ।

उनलाई तत्कालै स्थानीय र प्रहरीले उद्धार गरी तीन किलो मिटर टाढामा अवस्थित युनिक अस्पताल पुर्याए । त्यहाँ उपचार सम्भव नभएपछि धरान स्थित

विपी कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान लगियो ।

जिल्ला प्रहरी कार्यालय सप्तरीका प्रवक्ता डिएसपी नरेश कुमार सिंहका अनुसार उपचार कै क्रममा उनको मृत्यु भएको जानकारी दिएका छन् ।

डिएसपी सिंहले ठक्कर दिने ट्रक र चालक मोरंगको बुढी गंगा गाउँपालिका ३ वस्ने ३६

वर्षिय राम बहादुर बुढाथोकीलाई नियन्त्रणमा लिएर कारवाही अघि बढाइएको जानकारी दिए ।

यता बालकलाई ठक्कर दिएपछि आक्रोसित स्थानीयवासीले विहानैदेखि पूर्वपश्चिम राजमार्ग अन्तर्गतको रुपनी खण्डमा आवागमन अवरुद्ध पारेका थिए ।

प्रमुख जिल्ला अधिकारी भूपेन्द्र थापा, प्रहरी उपरिक्षक नरेन्द्र कुमार कार्की, गाउँपालिका अध्यक्ष दिनेश कुमार यादव लगायतको पहलमा दिउसो ३:३० बजेतिर आवागमन सुचारु गरिएको प्रहरीले जनाएको छ ।

चालकलाई कानून बमोजिम कारवाही गर्ने तथा मृतकपरिवारलाई उचित क्षतीपुर्ती दिने सन्दर्भमा आगामी बिहीवार गाउँपालिकाका प्रतिनीधी, सुरक्षा निकायका प्रमुख तथा मृतकका आफन्त समेतलाई राखी बैठक बसी आवश्यक निर्णय लिने सहमती भएको गाउँपालिकाका अध्यक्ष दिनेश कुमार यादवले जानकारी दिए ।

– क्षयरोग निको हुने रोग हो ।
– यस रोगको निःशुल्क औषधी हरेक स्वास्थ्य केन्द्रमा उपलब्ध छ ।
– क्षयरोगबाट बचौं, बचाऔं ।
– धुम्रपान करत हरान, मद्यपान लेत जान ।
– क्षयरोगको शंका भएमा नजिकको स्वास्थ्य चौकीमा जानुहोस् ।

नेपाल क्षयरोग निवारण संस्था
सप्तरी, शाखा

➤ मानो रोपौं, मुरी फलाऔं,
➤ खेतीयोग्य जमिन बाँझो नछोडौं,
➤ पसिना बगाऔं, समुन्नत बनौं,
➤ आफू र देशलाई परनिर्भरताबाट बचाऔं ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

बजेटले अर्थतन्त्र सुधारको बाटो समातेको छ : अर्थमन्त्री डा महत

काठमाडौं, २६ असार (रासस) ।

सरकारले आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/८१ का लागि ल्याएको विनियोजन विधेयक (बजेट) प्रतिनिधिसभाबाट पारित भएर राष्ट्रियसभामा छलफल चलि रहेको छ । सरकारको वित्त नीतिसँग समन्वयात्मक भूमिकामा रहनुपर्ने मौद्रिक नीति सार्वजनिक गर्नका लागि नेपाल राष्ट्र बैंकले अन्तिम तयारी गरिरहेको छ । बजेटले अहिले मुलुकले भोगिरहेका आर्थिक चुनौती समाधान गर्न नसकेको, विनियोजनमा कुशलता नदेखिएको, पहुँचका आधारमा बजेट बाँडिएको लगायतका आरोप प्रतिपक्ष दलहरूले संसदबाट सरकारमाथि लगाएका छन् ।

सरकारले भने अहिलेको आर्थिक सङ्कट निवारणका लागि बजेट कोशेढुङ्गा साबित हुने दावी गरिरहेको छ । बजेटको चुस्त तथा प्रभावकारी कार्यान्वयनबाट छ प्रतित्तको आर्थिक वृद्धिदर हासिल गर्ने र दोस्रो चरणको आर्थिक सुधारको थालनी पनि आर्थिक वर्षको बजेट कार्यान्वयनसँगै गर्ने सरकारको भनाइ छ । यसै सन्दर्भमा मुलुकको समग्र आर्थिक स्थिति, बजेट कार्यान्वयनको तयारी तथा चुनौती र आगामी आर्थिक वर्षको मौद्रिक नीतिलागायतका विषयमा अर्थमन्त्री डा प्रकाशशरण महतसँग राससकर्मी भीष्मराज ओझा र हेमन्त जोशीले गरेको कुराकानीको सम्पादित अंश :

प्रश्न : अहिलेको मुलुकको समग्र अर्थतन्त्रलाई यहाँले कसरी नियाल्नु भएको छ ?

-अर्थतन्त्र सुधार उन्मुख छ । विदेशी मुद्राको सञ्चिति बढेर बाह्य क्षेत्र सन्तुलनमा आएको छ । पर्यटन क्षेत्र लयमा फर्किएको छ । व्याजदर पनि तल झर्न सङ्केत देखिएको छ । मौद्रिक नीतिमार्फत् नेपाल राष्ट्र बैंकले पनि केही कदम चाल्छ होला । व्याजदर घट्नेवित्तिकै बैंक वित्तीय संस्थाबाट ऋण प्रवाह बढ्छ र बजारमा सक्रियता देखिन्छ भन्ने हाम्रो अपेक्षा छ ।

अर्कोतर्फ, हामीले आगामी आर्थिक वर्षको बजेटमार्फत् पूँजीगत खर्चलाई कसरी प्रभावकारी बनाउने भनेर बुँदागत रुपमै केही व्यवस्था ल्याएका छौं । त्यसलाई हामीले सक्रियतापूर्वक लागू गर्छौं । त्यो भएपछि समयमा ठेक्का लाग्छन् र काम शुरु हुन्छ । आर्थिक वर्षको अन्तिम समयमा मात्रै खर्च गर्ने प्रवृत्तिलाई रोक्ने गरी योजना बनाएका छौं । एकातर्फ पूँजीगत खर्च बढाउने र अर्कोतर्फ बैंक वित्तीय क्षेत्रबाट ऋण प्रवाह बढेर निजी क्षेत्रले पनि प्रभावकारी रूपमा काम गर्छ भन्नेमा हामी आशावादी छौं । यसो हुन सके अर्थतन्त्रलाई थप चलायमान बनाउन मद्दत गर्छ । आर्थिक गतिविधि बढ्छन् । रोजगारीका अवसर बढ्छन् र राजस्वमा देखिएको शिथिलता कम गर्छ । हामीले बजेटमार्फत् राखेको करको प्रस्तावले अहिले राजस्वका क्षेत्रमा देखिएका समस्यालाई समाधान गर्छ । करको दायरामा आउनुपर्ने धेरै व्यवसायहरू नआएर समस्या देखिएको थियो । हामीले विस्तारकारी कर प्रणालीमार्फत् त्यसलाई औपचारिक रूपमा प्रणालीभित्र ल्याउन पहल गरेका छौं । मूल्य अभिवृद्धि कर (भ्याट

मार्फत् पनि राजस्व विस्तार हुन्छ । यसरी समग्रमा अर्थतन्त्र अब सकारात्मक गतिमा अघि बढ्छ भन्ने समग्रमा मलाई लागेको छ ।

हाम्रो राज्य संरचनाको खर्च गर्ने प्रवृत्तिमा नै सुधार आवश्यक छ । निश्चित लक्ष्य निर्धारण गरेर प्राथमिकताको आधारमा खर्च गर्ने प्रणालीमा समस्या छ । त्यसले हाम्रो खर्च जहाँ हुनुपर्ने हो त्यहाँ हुन सकेको छैन र कुनै आयोजना तथा कार्यक्रममा खर्च गर्नसक्ने अवस्था रहेपनि बजेट पर्याप्त छैन । अर्कोतर्फ कतिपय आयोजनामा भविष्यमा आम्दानी नै नहुने अवस्थामा पनि पहिले नै स्रोतविनै दायित्व सिर्जना गरिएका छन् । योजना तथा कार्यक्रमको स्रोत सुनिश्चिततामा आएका समस्यालाई सम्बोधन गर्ने प्रतिवद्धता पनि हामीले गरेका छौं ।

प्रश्न : आगामी आवको बजेटमा सुधारका धेरै कार्यक्रम छन् र खर्च प्रणालीमा सुधार हुन्छ भन्नुभएको छ । तर यही वर्ष नै हामीले सुधारका कदम चाल्नसक्ने अवस्था थिएन ? वर्षान्तमा धेरै रकम खर्च हुने, रकमान्तर-स्रोतान्तर बढी गर्ने जस्ता आर्थिक अनुशासन पालना नभएको विषय त अहिले पनि आइरहेकै छन् नि ।

-धेरै कुराहरू यही वर्ष कार्यान्वयन गर्न कठिन थियो । किनभने म बजेट ल्याउनुभन्दा करिब दुई महिनाअघि मात्रै मन्त्रालयको जिम्मेवारीमा आएको थिएँ । त्यो बेलासम्ममा कतिपय प्रस्ताव अघि बढिसकेका थिए । बजेट व्यवस्था गरिएका आयोजनामा खर्च नभएका तर अर्को शिर्षकमा खर्च हुनसक्ने भएमा रकमान्तर गर्ने पर्ने बाध्यकारी अवस्था पनि थिए । समग्र अर्थतन्त्रलाई सुधार गर्ने समय कम थियो । त्यसकारण हामीले चाहेजस्तो सुधार चालु आर्थिक वर्षमै हुनसक्ने अवस्था रहेन । तर, बजेटमार्फत् अर्को आवमा सुधारको प्रसस्त ठाउँ हामीले बनाएको छौं ।

प्रश्न : निजी क्षेत्र अर्थतन्त्रको एउटा महत्वपूर्ण खम्बा हो । सरकारले निजी क्षेत्रसँग कसरी सहकार्य र समन्वय गरिरहेको छ ?

-निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गर्ने नै हाम्रो नीति हो । बजेटले त्यही किसिमबाट योजना र कार्यक्रम तर्जुमा गरेको छ । सरकारले नियमनकारी, प्रोत्साहनकर्ता र सहजकर्ताको रूपमा काम गर्ने र अर्थतन्त्रमा प्रतिस्पर्धात्मक अवस्था सिर्जना होस भनेर काम गर्ने हो । आन्तरिक उत्पादनलाई संरक्षण गर्ने काम बजेटमार्फत् गरिएको छ । समग्रमा बजेटका हाम्रा प्रस्तावलाई निजी क्षेत्रले सकारात्मक रूपमा लिएको छ । यद्यपि, केही सुविधा प्राप्त गरिरहेका कतिपय समूह र व्यक्ति बेखुसी हुन सक्छन् । किनकी हाम्रो लक्ष्य कुनै समूह वा व्यक्तिलाई फाइदा-वेफाइदा गर्ने भन्दा पनि समग्र अर्थतन्त्र र उद्योग व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गर्न सकिन्छ भन्ने हिसाबले आएको छ ।

प्रश्न : अहिले बजार माग घटेको र उपभोक्ताको क्रयशक्ति घटेका कारण

व्यवसायमा पनि त्यसको प्रभाव देखिएको भनेर निजी क्षेत्रले गुनासो गरिरहेको छ । आर्थिक मन्दीको यो समयमा आम नागरिकलाई कस्तो किसिमको राहत दिने गरी बजेट ल्याइएको छ ?

-हामीले कोभिड १९ महामारीका कारण गम्भीर परिस्थिति भोग्यौं । बाह्य क्षेत्र सकारात्मक थिएन । त्यो परिवेशबाट गुर्ज्रदै गर्दा अहिले अवश्य पनि केही दबाव अर्थतन्त्रमा छ । आमनागरिक पनि त्यसबाट निष्प्रभावी रहेका छैनन् । क्रयशक्ति निकै धेरै घटेको भन्ने पनि होइन । कोभिड महामारीको समयमा एकदमै खुकुलो मौद्रिक नीति ल्याइएकामा पनि एकाएक एकदमै कसिलो बनाउँदा त्यसले वित्तीय क्षेत्रमा केही प्रभाव देखियो । ब्याजदर महँगो हुँदा लगानीको लागत बढ्यो । लगानीको लागत बढी हुँदा समग्र माग कम भएको हो । अर्थतन्त्र नकारात्मक परिस्थितिमा छ भन्ने सन्देश व्याप्त भएका कारण पनि यो अवस्था सिर्जना भएको हो । मान्छेको अपेक्षा भोलि के हुन्छ, अफ्टयारोमा पर्न सकिन्छ भनेर खर्च गर्ने हैसियत भएर पनि खर्च नगर्ने अवस्था छ । तर अब मलाई लाग्छ समग्र अर्थतन्त्र सकारात्मक बाटोतर्फ जान्छ ।

प्रश्न : अर्थतन्त्र सुधारका लागि बजेटमा राम्रा योजना र कार्यक्रमका बाबजुद पनि कार्यान्वयनमा चुनौती छन् । विगतदेखिका हाम्रा भोगाइले पनि कार्यान्वयनमै बढी चुनौती छ भन्छ । आगामी आवको बजेट कार्यान्वयनमा तपाईंले कस्ता चुनौती देख्नुभएको छ ?

-चुनौती भनेको समग्रमा हाम्रो राज्य संयन्त्र नै हो । हामी जो जहाँ छौं, मन्त्री, कर्मचारीदेखि जुन जिम्मेवारीमा छौं आफ्नो कामप्रति अत्यन्त गम्भीर र जिम्मेवार हुन जरुरी छ । हामीमा कतिपय अवस्थामा 'ठीकै छ, यस्ता रहेन । तर, बजेटमार्फत् अर्को आवमा सुधारको प्रसस्त ठाउँ हामीले बनाएको छौं । त्यो जिम्मेवारीप्रति गम्भीर हुन जरुरी छ । अहिलेको हाम्रो चुनौती भनेको राज्यसँग स्रोत कम छ, खर्च गर्ने क्षमता कम छ । त्यसकारण यो गर्छु, त्यो गर्छु भनेर बढी महत्वाकांक्षी हुनेभन्दा पनि भएका कार्यक्रमलाई कसरी बढी नतिजामुखी बनाउने भन्ने हो । स्रोत उपयोगमा गम्भीर हुन यसले मद्दत गरेको छ । हामीले समग्र संरचनाभित्रका समस्यालाई गम्भीर रूपमा लिएका छौं । बजेटमा भनिएका कुरा भन्नका लागि मात्रै होइनन्, गर्नका लागि हुन् । बजेट कार्यान्वयनका लागि जुन समयतालिका हामीले निर्धारण गरेका छौं, त्यही तालिकाअनुसार काम गर्छौं भनेर विश्वास दिइरहेका छौं । कार्यान्वयनका लागि सबै सरोकारवाला क्षेत्रको सहयोग र समन्वयकारी भूमिका चाहिन्छ । बजेट कार्यान्वयन पक्ष सशक्त हुन्छ, त्यसका आधार तयार पारेका छौं र सरकारका गतिविधि त्यतातर्फ उन्मुख छन् । कर्मचारीतन्त्रलगायत सबै पक्षले यसलाई गम्भीरताका साथ कार्यान्वयनका लागि पहल गरेको

अवस्था छ ।

प्रश्न : विनियोजन कुशलताको विषय संसदमा निकै पेचिलोसँग उठाइयो । सङ्घीयतालाई नै कमजोर पार्ने गरी स-साना आयोजनाका लागि पनि केन्द्र सरकारबाट बजेट छुट्याइयो, पहुँचका आधारमा बजेट बाँडियो भन्नेजस्ता गम्भीर प्रश्न संसदमा उठाइएका छन् । यसबारे के भन्नुहुन्छ ?

-केही योजनामा बजेटको स-सानो रकम गएको सत्य हो । त्यसलाई यसपालि धेरै रोक्न सकिएन । यसबारे मैले बजेट वक्तव्यमा पनि भनेको छु । कोशिसको बाबजुद हामीले पूरै रोक्न सकेका छैनौं । म यो स्वीकार्छु । बजेट वक्तव्यमा हाम्रो के समस्या छ र समाधान गर्नलाई के गर्नुपर्छ भनेर खुलस्त रूपमा आएको छ । किनभने समस्या लुकाएर हामी समाधानको बाटो खोज्न सक्दैनौं । ती कुराहरूलाई दुरुस्त ढङ्गबाट संसदमा राखेका छौं । संसदले पनि त्यसलाई गम्भीरताका साथ लिएको छ र कर्मचारीतन्त्रले पनि लिन थालेको छ भन्ने मलाई लागेको छ । केही अवश्य पनि छरिएका छन् । त्यसको संख्या धेरै भए पनि रकम धेरै छैन । प्रभावशाली नेताको निर्वाचन क्षेत्रमा बढी बजेट गयो भनेर जसरी प्रचारबाजी भयो । त्यसमा सत्यता छैन । विदेशी सहायतामा चलेका ठूला आयोजना छन्, ती आयोजना कुनै न कुनै जिल्लामा पर्ने नै भए । तर हाम्रो गाउँमा जाने बाटोका लागि बजेट आएन भन्ने सबैको भावना देखियो । सानो आयोजनामा बजेट दिनका लागि ठूला आयोजनाका लागि बजेट स्रोत कम थियो । मेरोमा नदिएर अन्त चाहिँ दिएको रहेछ कि क्या हो, भन्ने परेको हुनसक्छ । त्यसमा सत्यता छैन । सबैले आफ्नो मात्रै हेरे । आफ्नोमा थोरै देखेपछि अन्त धेरै दिए कि भन्ने लागेको हुनसक्छ । जुन वास्तविकता होइन । अहिले स्रोत नै न्यून छ । विनियोजन नै कम भयो ।

प्रश्न : आगामी आर्थिक वर्षको बजेटका केही खर्च कटौती र मितव्ययिताका कार्यक्रम पनि राखिएका छन् । केही सरकारी संरचनालाई खारेज गर्ने र केहीलाई अर्को निकायसँग गाभ्ने भनिएको छ । त्यसको कार्यान्वयन कसरी होला ?

-डिल्लीराज खनाल संयोजकत्वको सार्वजनिक खर्च पुनरावलोकन आयोगले दुई सयवटा संरचनाको आवश्यकता छैन भनेर सुझाव दिएको छ । हामीले हतारमा सबै कुराको अध्ययन नगरी त्यो सुझाव सबै लागू गर्नसक्ने अवस्था भएन । त्यसकारण हामीले कम संख्यामा सरकारी संस्था र निकायको खारेजीको प्रस्ताव गर्नु । त्यसमा पनि खासगरी जिल्ला निर्वाचन कार्यालयलाई जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा गाभ्ने भन्ने विषयमा धेरै प्रश्न आए । निर्वाचन कार्यालय हटाउन खोजेको होइन, तर जिल्ला प्रशासन कार्यालय रहेको कार्यालयमा नै निर्वाचन कार्यालय पनि राख्न सकिन्छ भन्ने हो । पाँच वर्षमा एकचोटी काम हुने र अरु बेला त्यति प्रयोगमा

नहुने भएकाले जिल्ला प्रशासन कार्यालय मातहत राख्दा पनि हुन्छ भन्ने हो । त्यसमा कुनै अर्को नियत वा भावनाले प्रस्ताव गरिएको थिएन । खर्च कटौती हुन सक्दछ भन्ने हिसाबले प्रस्ताव गरिएको हो । तर बेग्लै रूपमा बुझियो । तर त्यसलाई नचलाउनु भनेर हामीले निर्णय गरिसकेका छौं ।

प्रश्न : बजेटको आकार र त्यस्तो खर्च दायित्व बेहोर्नका लागि सरकारले देखाउने स्रोतमाथि पनि प्रश्न उठ्ने गरेका छन् । सरकारी राजस्व सङ्कलन लक्ष्यभन्दा निकै कम छ । ऋण र अनुदान पनि लक्ष्यअनुसार उठ्न सकेको छैन । अर्कोतर्फ सरकारले आन्तरिक ऋण धेरै उठाउँदा निजी क्षेत्रका लागि कर्जा परिचालन गर्नसक्ने धेरै ठाउँ बाँकी रहँदैन । यी समस्यालाई तपाईंले कसरी सम्बोधन गर्नुहुन्छ ?

-हामीले खर्च गर्न नसकेका कारणले दातृ निकायहरूसँग थप सहयोग दिनुहोस् भन्ने आधार रहेन । किनभने हामीले खर्च गर्ने सकेनौं । त्यहीकारण खर्च गर्ने पद्धतिमा परिवर्तन गर्ने प्रस्ताव बजेटमा राखेका छौं । साइट क्लियरेन्स नहुने, समयमा ठेक्का नलाग्ने, मुआब्जा, वनका विषयलगायतका अड्चन हटाएर मात्रै काम अगाडि बढाउँदा बजेट खर्च बढाउन मद्दत गर्छ । खर्च गर्ने क्षमता बढाउँदा आउने वर्ष सहयोगका थप प्रतिवद्धता आउनेछन् । त्यसका लागि मुख्य कुरा त हामीले खर्च गर्ने क्षमता बढाउने पर्छ । आन्तरिक ऋणको कुरा गर्दा चालु आवको तुलनामा आगामी आवका लागि कम ऋण उठाउने प्रस्ताव गरेका छौं । सरकारले जति धेरै आन्तरिक ऋण उठाउँछ, त्यति निजी क्षेत्रलाई जाने ऋण कम हुन्छ भन्ने भएर नै आन्तरिक ऋण कम गरेका छौं । तथापि ऋणको साँवा ब्याजको दायित्व बढिरहेको छ । यो दायित्व अर्को वर्ष झन् बढ्ने देखिन्छ । हामीले लिएका ऋण तिर्दै जाने हो । तिर्ने कुरामा हाम्रो राम्रो रेकर्ड छ । हामीले तिर्नुपर्ने ऋणको किस्ता नतिरेको भन्ने छैन । विकास साफेदारहरूलाई साँवा ब्याज तिर्ने मामलामा विश्वासको वातावरण बनाएका छौं ।

प्रश्न : अबन्डा (अर्थ विविध) शीर्षकमा धेरै बजेट छुट्याएको भनेर पनि आलोचना भइरहेको छ । यसबारे के भन्नुहुन्छ ?

-विविध शीर्षकमा आवश्यकताको सिद्धान्तअनुसार नै बजेट राखिएको हो । विभिन्न समयमा विभिन्न अवस्था सिर्जना हुन सक्छन् । त्यो बेलामा हामीसँग स्रोत छैन भनेर हामीले चुप लागेर बस्ने भन्ने हुँदैन । त्यसको जहाँ आवश्यक छ । त्यहाँ मात्रै खर्च हुन्छ ।

प्रश्न : संसदबाट विनियोजन विधेयक समयमा पारित नभएर सरकारलाई खर्च जुटाउन समस्या हुने हो कि भन्ने शङ्का पनि गरिएको छ नि ?

-त्यस्तो अवस्था हुँदैन । बजेट प्रतिनिधि सभाबाट पारित भइसकेको छ । राष्ट्रिय सभामा छलफलका क्रममा छ । त्यो पनि अब टुङ्गो लाग्छ ।

प्रश्न : सबैको ध्यान बजेटपछि मौद्रिक नीतितर्फ ध्यान केन्द्रित भएको छ । बजेटका लक्ष्य प्राप्त गर्नका लागि कस्तो मौद्रिक नीति ल्याउन आवश्यक छ ?

-मौद्रिक नीति अहिलेको भन्दा केही खुकुलो चाहिन्छ । यसभन्दा अगाडि सामान्य खुकुलो गरिसकेको पनि छ । तर पर्याप्त छैन । त्यसकारण मैले नेपाल राष्ट्र बैंकको नेतृत्वलाई स्पष्ट ढङ्गले यसलाई खुकुलो बनाउन आवश्यक छ भनेको छु । वित्त नीति र मौद्रिक नीतिले एउटै लयमा काम गर्नु भने हामीले राखेको छ प्रतिशतको आर्थिक वृद्धिदरको लक्ष्य हासिल गर्न सकिन्छ । समग्र अर्थतन्त्रको व्यवस्थापन र आर्थिक वृद्धिदरको लक्ष्य प्राप्त गर्न मौद्रिक नीतिको महत्वपूर्ण भूमिका हुन्छ । कर्जाको व्याजदर बढी हुँदा पहिले कर्जा लिइरहेकाहरू पनि समस्यामा छन् । नयाँ कर्जा लिन चाहनेहरू पनि रोकिएर बसेको अवस्था छ । व्याजदर बढी हुँदा अर्थतन्त्रलाई चलायमान गर्न समस्या आएको छ । त्यसकारण मौद्रिक नीतिमार्फत् केही खुकुलो व्यवस्थाहरू ल्याउन आवश्यक छ ।

प्रश्न : अन्तमा, थप केही भन्नु छ कि ?

-अहिले समग्र अर्थतन्त्रलाई अनुशासनमा ल्याउन खासगरी खर्च गर्ने पद्धति, कति हाम्रो स्रोत साधन छ त्यसको आधारमा हाम्रा अत्यावश्यकीय प्राथमिकता निर्धारण गरेर बजेट विनियोजन गर्नुपर्छ । त्यो नभएर कतिपय अवस्थामा हामी भावनामा बगेरमा यो पनि गर्ने त्यो पनि गर्ने भनेर धेरै ठाउँमा हात हालेको देखिन्छ । कतिपय अवस्थामा धेरै ठूला प्रतिवद्धता हामीले गरेका छौं । तर हामी के बिसर्पिएका छौं भने यसको लागि आवश्यक स्रोत कहाँबाट आउँछ र कसरी स्रोत सुनिश्चितता गर्न सकिन्छ भन्ने नहरेर पनि आन्तरिक रूपमा संरचनामा समस्या देखिएका छन् । त्यसमा सुधार गर्न अत्यन्त जरुरी भएको छ । त्यो सुधारको प्रस्ताव बजेटले गरेको छ । यो पनि दिन्छु, त्यो पनि दिन्छु भनेर भोलि दिने नसक्ने अवस्थाबाट सिर्जित जुन असन्तोष छ, त्यो भयानक हुन्छ । त्यसकारण पहिले नै हाम्रो वास्तविक अवस्था के हो र हामीले के गरिरहेका छौं, कसरी अर्थतन्त्रलाई लयमा लैजान सक्छौं भन्ने हिसाबले यो बजेट प्रस्ताव भएको हो ।

कतिपय अवस्थामा यसलाई गलत किसिमबाट कसैले यो ठाउँमा आएन भनेर नकारात्मक रूपमा लिने प्रवृत्ति छ । तर समग्रतामा भन्नुपर्दा यो बजेटले दोस्रो चरणको आर्थिक सुधारको शुरुवात गरेको छ । यो आवश्यक थियो । यो सुधारलाई अझ घनीभूत बनाएर जानुपर्छ । त्यो हुनसक्यो भने फेरि अर्थतन्त्र लयमा फर्किन्छ । लयमा मात्र होइन, अझ अर्को तहमा पुग्छ । त्यो भयो भने मात्रै देशमा देखिएका जनताका आवश्यकतालाई हामी सम्बोधन गर्न सक्छौं । हाम्रा आवश्यकता धेरै छन् । तर स्रोत कम छ । बजेटमाथिको असन्तोष र आलोचना हाम्रो आवश्यकता र स्रोतको बीचको जुन खाडल छ, त्यसबाट सिर्जित टिप्पणीहरू हुन् ।

पहिराको जोखिम बढ्दै, बाढीको जोखिम घट्दै

काठमाडौं, २६ असार (रासस) ।

यो वर्षको वैशाख १ देखि असार २५ गतेसम्म झन्डै तीन महिनाको अवधिमा बाढीका ८९ घटना हुँदा पहिरोका दोब्बरभन्दा बढी दुई सय ४८ घटना भएका छन् । सोही अवधिमा बाढीबाट नौ जनाको मृत्यु भयो भने पहिराबाट १९ जनाले ज्यान गुमाएका छन् । यसवर्षको मात्रै होइन विगतका वर्षको तथ्याङ्क केलाउँदा पनि बाढीको भन्दा पहिरोजस्तो घटना अत्यन्तै बढेर गएको छ ।

मानवीय र भौतिक क्षति पनि पहिरोबाट धेरै हुन थालेको छ । पछिल्लो १२ वर्षको तथ्याङ्कमा पनि बाढीभन्दा पहिरोका घटना धेरै भएका छन् भने मानवीय क्षति पनि पहिराले बढी गराएको छ । अझ पछिल्लो पाँच वर्षदेखिको विवरण विष्लेषण गर्दा बाढीका घटना क्रमशः घट्दो क्रममा रहेको छ भने पहिराका घटना क्रमशः बढिरहेको पाइएको छ । यसले पहिरोसम्बन्धी पूर्व सूचना प्रणाली र जोखिम व्यवस्थापनमा ध्यान दिनुपर्ने टड्कारो आवश्यकता देखिएको छ ।

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका अनुसार २०६८ साल देखि २०७९ सालसम्म बाढीका कारण एक हजार ८१६ वटा विपद्जन्य घटना भएका छन् । ती घटनाहरूमा परेर ८७६ जनाको मृत्यु भएको छ भने ५६३ जना बेपत्ता भएका छन् । उक्त १२ वर्षको अवधिमा ११ हजार ७८७ घर पूर्ण क्षति भएका छन् । बाढीका कारण रु १६ अर्ब ८३ करोड बढीको क्षति भएको अभिलेख छ ।

ठीक त्यही अवधिमा भने पहिरोका कारण त्यो भन्दा ठूलो क्षति हुन पुगेको छ । प्राप्त विवरणमा उक्त १२ वर्षको अवधिमा दुई हजार ७९४ वटा पहिरोजन्य घटना भएको छ । ती घटनामा परेर एक हजार ४८४ जनाको मृत्यु भएको छ । तीन हजार ८९१ घर पूर्ण क्षति भएका छन् भने ति पहिरोले रु १८ अर्ब ४० करोडको क्षति गराएको छ । उक्त तथ्याङ्कले पहिरोले कति मानवीय क्षति भइरहेको भने स्पष्ट रूपमा देखाउँछ । विसं २०७५ पछि भने पहिरोका घटना प्याप्तै बढेको छ ।

पाँच वर्षयता बढ्दो क्रममा पहिरो

नेपालमा पहिरोजस्तो घटना भने बढ्दो क्रममा रहेको छ । पहिरो जाने क्रम पछिल्लो पाँच वर्षमा निकै बढी देखिएको छ । मानवीय तथा भौतिक क्षति पनि बढिरहेको छ । मानवीय क्षतिका हिसाबले पनि धेरै नै देखिएको छ । २०६८ सालमा १२७ वटा घटना हुँदा ११३ जनाको मृत्यु भएको थियो ।

विसं २०७४ सम्म पहिरोका घटना २०० पुगेको थिएन । तर त्यसपछि पहिरोका घटना ३०० भन्दाभन्दा माथि नै रहेको छ । २०७५ मा ३३४, २०७६ मा ४३४, २०७७ मा ४८९, २०७८ मा ३४४ र २०७९ मा ३२८ वटा पहिरोजन्य घटना भएका छन् । मानवीय क्षति २०७७ सालमा सबैभन्दा बढी ३०१ जनाको मृत्यु भएको थियो । २०७८ मा ३४४ घटनामा १८२ र २०७९ सालमा ३२८ घटनामा ९६ जनाको मृत्यु भएको छ ।

घट्दो क्रममा बाढी

बाढीका घटना भने विस्तारै कम हुँदै गएको पाइएको छ । विसं २०६८ मा बाढीका २५९ घटना हुँदा १२६ जनाको मृत्यु भएको

थियो । त्यसबेला ९३ जना बेपत्ता भएका थिए भने ७२३ घर पूर्ण क्षति भएको छ । त्यसपछि २०६९ र २०७२ लाई छोडेर हेर्ने हो भने २०७४ सालसम्म बाढीका कारण मानवीय क्षति १०० भन्दा माथि छ । २०७० मा २६६ घटनामा १३१ जनाको मृत्यु र १३३ जना बेपत्ता भए । २०७१ मा पनि सोही हाराहारीमै मानवीय क्षति भएको विवरण छ । २०७३ र २०७४ मा मानवीय क्षती बढी देखिएको छ । २०७४ सालमा त १० वर्षकै सबैभन्दा बढी मानवीय क्षति १६६ जनाको मृत्यु भएको विवरण छ ।

विसं २०७४ पछि भने बाढीका घटना क्रमशः न्यूनीकरण हुँदै गएको छ । त्यसपछि भने मानवीय क्षति ७३ बाट नाघेको छैन, घट्दै गएको देखिएको छ । बाढीबाट २०७५ सालमा १७, २०७६ मा ७३, २०७७ मा ४२, २०७८ मा ६३ र २०७९ मा १९ जनाले ज्यान गुमाएका छन् । यो तथ्याङ्क हेर्ने हो भने पछिल्लो पाँच वर्षको विवरणमा बाढीका घटना पनि घट्दो क्रममा रहेको र त्यसबाट हुने मानवीय क्षति पनि घटेको पाइन्छ भने पहिरोका घटना र क्षति कम हुँदै गएको पाइन्छ ।

गण्डकी प्रदेशको नीति तथा योजना आयोगका उपाध्यक्ष एवं विपद् व्यवस्थापन विज्ञ डा कृष्णचन्द्र देवकोटा बाटोघाटो बनाउँदा भौगर्भिक अध्ययन बिना खटिएका कारण पहिराको घटना बढिरहेको र यस्तै खालका सडक बन्दै जाने हो भने यो क्रम अझै बढ्ने बताउनुहुन्छ । “खनिएको रोडको भित्तोलाई उचित संरक्षण नगरी नाङ्गो छोडिएको छ, सडक पूर्वाधार बनाउँदा पर्याप्त मात्रामा भौगर्भिक र वातावरणीय अध्ययन नगरेको र सडक खनिसकेपछि भिरालो जमिनको भित्तोहरूमा प्रसस्त संरक्षण नगरेको, जोखिम पहिचान नगरिएको र पहिचान गरेको ठाउँमा पनि उचित संरक्षणमा ध्यान नदिएका कारण पहिरो बढी गइरहेको छ, देवकोटा भन्नुहुन्छ, “प्राविधिकको उपयुक्त र पर्याप्त सुझाव लिन नसकेको पनि देखिन्छ, यसलाई रोक्न दिगो विकासका लक्ष्यले जे निर्धारण गरेको छ, त्यो अनुसार पूर्वाधार बनाए त्यसै कम हुन्छ ।”

राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका कार्यकारी प्रमुख अनिल पोखरेल विगतमा आउने जुन चरित्रको बाढी थियो, त्यो अत्यन्तै न्यून भएको बताउनुहुन्छ । उहाँका अनुसार २०५० सालको बाढी दुई वर्षअघि मेलम्चीमा देखियो, मनाङ मुस्ताङमा देखियो, हिमाल पहाडतिर देखिन थालेको छ ।

उहाँले तराइमा देखिएको बाढीका सन्दर्भमा तटबन्द र त्यही अनुसारका घर अन्य संरचना पनि बने, यसका साथै पूर्वसूचना प्रणालीले पनि ठूलो सहयोग गरेको बताउनुभयो । “जल तथा मौसम विज्ञान विभागमा छ वर्ष लगानी गरेका छौं, पूर्व सूचना प्रणालीलाई बलियो बनाएर झण्डै भारतको हाराहारीमा पुगेका छौं, यो सबै एकमुष्ट रिजल्टका कारण बाढीको घटना र क्षति कम भएको छ”, कार्यकारी प्रमुख पोखरेल भन्नुहुन्छ, “यता पहिराको घटना बढ्नुमा पहिले बस्ती कम थियो । पछिल्ला समयमा माथि अव्यास्थित बस्तीहरू बने, जोखिम ख्याल नगरिकन घरहरू बनाउने गरेका छौं, एकै ठाउँमा धेरै पानी पर्दा जमिनको

भित्री भागमा पानी धेरै गयो, जसले कमजोर चट्टान छ, त्यसमा असर गरयो, साथै भुकम्पले पनि कमजोर पारेको चट्टानमा पहिरो गइरहेको छ ।” त्यसका अलावा केही विकास निर्माणका समस्याहरू पनि रहेको बताउनुभयो ।

पहिराको जोखिम रोक्न पूर्वसूचना, पहिचान र व्यवस्थापन जरुरी

पहिरोजस्तो जोखिम आँकलनमा अहिलेसम्मको प्रयास अझै अपुग देखिँदा नेपालले पहिरोबाट ठूलो धनजनको क्षति बेहोर्दै आएको विज्ञहरूको भनाइ छ । वर्षाको आँकलन प्रभावकारी भए पनि त्यसबाट उत्पन्न हुने परिस्थिति र पहिरोको जोखिम आँकलन गर्न अझै प्रभावकारी काम हुन सकेको छैन । कतिपय क्षेत्रमा भएका आँकलनहरू र जोखिम व्यवस्थापनमा पनि प्रभावकारी काम हुन नसकेको विज्ञहरूले बताउनुभएको छ ।

धेरै जसो स्थानीय पालिकाहरूको जिम्मेवारी बढी भए पनि पालिकामा पहिरोसम्बन्धी गर्नुपर्ने कामहरू न्यून भएको उहाँहरूको भनाइ छ । पालिकाहरूमा अझै पनि प्रविधि, सीप, श्रोत साधन र अध्ययन अनुसन्धानको कमि रहेको छ । पहिरोजस्तो जोखिम आँकलन सम्बन्धमा अध्ययन तथा नतिजामा अझै एकरूपता हुन नसक्दा वर्षेनी जोखिम निम्तिरहेको छ ।

जलस्रोत अनुसन्धान एवं विकास केन्द्रका सिनियर डिभिजनल इन्जिनियर जिओलोजिष्ट डा अनन्तमान सिंह प्रधान रियल टाइम

हुलाक बचतका खाता वाणिज्य बैंकमा हस्तान्तरण

काठमाडौं, २६ असार (रासस) । हुलाक बैंकमा रहेका खाता एवं बचत रकम राष्ट्रिय वाणिज्यमा हस्तान्तरण गर्न सुरु गरिएको छ । मन्त्रिपरिषद्को यही असार १२ गतेको निर्णयअनुसार मंगलबारदेखि हस्तान्तरणको प्रक्रिया सुरु गरिएको हो । यही असार २९ गतेसम्म हस्तान्तरणको प्रक्रिया चल्ने भएकाले सो अवधिसम्म हुलाक बचत खाताका कारोबार रोक्का रहने छ ।

सरकारले नीति तथा कार्यक्रम र बजेटमार्फत हुलाक बचत बैंकका खातालाई राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकमा हस्तान्तरण गर्ने घोषणा गरेको थियो । देशभरिका जिल्ला सदरमुकाममा रहेका ६८ राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकका शाखामा हुलाक बचत बैंकका खाता हस्तान्तरण गर्न थालिएको छ ।

राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकसँग यही असार २४ गते भएको सम्झौताअनुसार खाता हस्तान्तरण प्रक्रिया सुरु भएको हुलाक सेवा विभागका महानिर्देशक इन्दु घिमिरेले जानकारी दिनुभयो । सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयको प्रस्तावमा यही असार १२ गतेको मन्त्रिपरिषद् बैठकले हुलाक बचत बैंकमा रहेका बचतकर्ताका खाता एवं बचत रकम हुलाक सेवा विभागले राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकमा हस्तान्तरण गर्ने निर्णय गरेको थियो ।

त्यसैगरी सरकारले हुलाक बचत बैंकको नाफा रकम नेपाल सरकारको सञ्चित कोषमा जम्मा गर्ने निर्णय पनि गरिसकेको छ । हुलाक बचत बैंकमा रकम हिनामिना कार्यमा संलग्न कर्मचारीलाई कानुनबमोजिम

डाटाको नेपालमा कमि रहको र अध्ययन अनुसन्धानलाई प्राथमिकता नदिँदा पनि पहिराका समस्याहरू देखिएको बताउनुभयो । उहाँ भन्नुहुन्छ, “अब यो जिल्ला वा प्रदेशमा जोखिम छ भनेर मात्रै हुँदैन, यो जिल्लाको फलानो पालिकाको फलानो वडाको फलानो ठाउँमा जोखिम छ भन्ने आँकलन जरुरी छ”

फोरम फर इनर्जी एण्ड इन्भाइरोमेन्ट डेभलपमेन्टका कार्यकारी निर्देशक डा सञ्जय देवकोटाले हरेक वर्ष जमिन तासेको तासै छ, त्यहाँ पहिरो नगएर के जान्छ भन्दै सडकमार्ग बनाउँदा पनि विकल्पको खोजी जरुरी हुने बताउनुभयो ।

त्रिभुवन विश्वविद्यालयको भूगर्भ विभागका सहप्राध्यक डा रञ्जनकुमार दाहाले भन्नुभयो, “पहिरो आयो भने के कुरा गलत भएर पहिरो आयो, पहिरोको समस्या र गम्भीरताको ढाँचा के हो ? त्यसको जोखिम के छ ? रोक्न के गर्न सकिन्छ ? यी समग्र विष्लेषण गरेर मात्रै रोकथामका उपाय अबलम्बन गर्नुपर्छ, नत्र पहिरोजस्तो जोखिम व्यवस्थापन गर्न गाह्रो हुन्छ ।”

विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण पनि पहिराका सन्दर्भमा पर्याप्त काम गर्न नसकेको स्वीकार गर्छ । प्राधिकरणका उपसचिव राजेन्द्र शर्मा पहिरोजस्तो जोखिम आँकलन गर्दा ‘स्केल’, ‘रिजोलुसन’ र उद्देश्यमा रहेका कमीहरूको पहिचान गर्न जरुरी रहेको र त्यसका लागि विज्ञहरूको सहयोगको खाँचो हुने औल्याउनुहुन्छ ।

विश्व समाचार

मणिपुर हिंसामा एक सय बयालिस नागरिक मारिए

नयाँदिल्ली, २६ असार (रासस/सिन्धुवा) ।

भारतको उत्तरपूर्वी राज्य मणिपुरमा विगत दुई महिनामा भएका हिंसामा एक सय ४२ जनाको मृत्यु भएको स्थानीय सरकारले जनाएको छ ।

मणिपुरका मुख्य सचिवले भारतको सर्वोच्च अदालतमा प्रस्तुत गरेको प्रतिवेदनमा हिंसा प्रभावित राज्यमा एक सय ४२ जनाको ज्यान गएको उल्लेख छ । गत मेदेखि राज्यमा आगजनीका पाँच हजार घटना भएका तथा इम्फाल पूर्व र इम्फाल पश्चिमका जिल्लामा सबैभन्दा धेरैले ज्यान गुमाएका उल्लेख गरिएको छ ।

राज्यमा शान्ति सुव्यवस्था कायम गर्न तथा स्थितिलाई नियन्त्रणमा राख्न पाँच हजार नौ सय ९५ फस्ट इन्फर्मेसन रिपोर्ट (एफआईआर) दायर गरिएको र छ हजार सात सय ४५ जनालाई हिरासतमा लिइएको मुख्य सचिवले प्रतिवेदनमा उल्लेख गरेका छन् ।

स्थानीय सरकारले पनि राज्यमा शान्ति कायम गर्न अर्धसैनिक बलका एक सय २४ कम्पनी र भारतीय सेनाको एक सय २४ टोली परिचालन गरिएको जनाइएको छ ।

उत्तरपूर्वी राज्य मणिपुरमा मे ३ तारिखदेखि जारी जातीय दङ्गमा ती हजारभन्दा बढी घाइते भएका छन् भने ६० हजारभन्दा बढी विस्थापित भएका छन् ।

भीडले तोडफोड र आगजनी गर्ने क्रममा राज्यमा सयौं घर र पसल जलाएका छन् भने राज्यका अधिकांश भागमा निषेधाज्ञा जारी गरिएको छ । इन्टरनेटमा पनि प्रतिबन्ध लगाइएको छ ।

मणिपुरमा शान्ति पुनःस्थापनाका लागि सङ्घीय सरकारले हालसम्म गरेका प्रयासले अपेक्षित परिणाम ल्याउन सकेको छैन ।

उक्त राज्यमा सोमबार भएको हिंसात्मक झडपमा एक जनाको मृत्यु भएको छ भने दुई जना घाइते भएका छन् ।

गैरआदिवासी मेइतेई समुदायलाई अनुसूचित जनजातिको दर्जामा समावेश गर्ने निर्णयको विरोधमा हिंसा भड्किएको हो ।

स्कूल बसले कारलाई ठक्कर दिँदा छ जनाको मृत्यु

नयाँदिल्ली, २६ असार (रासस/एएनआई) ।

विपरीत दिशाबाट तीव्र वेगमा हुर्दिएको स्कूल बसले कारलाई ठक्कर दिँदा छ जनाको मृत्यु भएको छ भने दुई जना गम्भीर घाइते भएका छन् । दुर्घटनामा दुई जना बालबालिकाको ज्यान गएको छ ।

दिल्ली-मीरुत द्रुतमार्गमा मंगलबार बिहान भएको उक्त दुर्घटनामा छ जनाको घटनास्थलमा मृत्यु भएको हो । घाइतेको स्थानीय अस्पतालमा उपचार भइरहेको छ । बस चालकको लापरवाहीका कारण दुर्घटना भएको प्रहरीले बताएको छ । निजलाई नियन्त्रणमा लिइएको छ ।

यसैबीच, आन्ध्र प्रदेशको डार्सीस्थित नहरमा यात्रीवाहक बस खस्दा एक जना सात वर्षिय बालकसहित सात जनाको निधन भएको छ । बसमा यात्रारत ४० जनामध्ये १५ जना गम्भीर घाइते भएका छन् । उनीहरूको घटनास्थल नजिक अवस्थित अस्पतालमा उपचार भइरहेको छ । दुर्घटनाबारे जानकारी पाउने बित्तिकै प्रहरीको टोली घटनास्थलमा पुगेर उद्धारमा जुटेको थियो । दुर्घटनाको अनुसन्धान थालिएको छ ।

आसियान बैठकमा वरिष्ठ चिनियाँ कूटनीतिज्ञ सहभागी हुँदै

बेइजिङ, २६ असार (रासस/सिन्धुवा) ।

आगामी विहीवारदेखि इन्डोनेसियाको राजधानी जाकार्तामा आयोजना हुने दक्षिणपूर्वी एशियाली राष्ट्रहरूको सङ्गठन (आसियान)का विदेशमन्त्रीहरूको बैठकमा वरिष्ठ चिनियाँ कूटनीतिज्ञले भाग लिने भएका छन् ।

चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टी (सिपिसी) केन्द्रीय समितिको विदेश मामिला आयोगको कार्यालयका निर्देशक वाङ यीले आसियान-चीन विदेश मन्त्रीहरूको बैठक, आसियान ‘प्लस थ्री’ विदेश मन्त्रीहरूको बैठकमा भाग लिने परराष्ट्र मन्त्रालयका प्रवक्ता वाङ वेनबिनले मङ्गलबार घोषणा गरेका छन् ।

बैठकको एउटा मुख्य विषय सदस्य देश म्यान्माको सङ्कट समाधान, त्यस निम्ति त्यहाँको सैन्य सरकारलाई वार्तामा बोलाउने रहेको फ्रान्सेली समाचार समिति एएफपीले जनाएको छ । विद्रोहमा उत्रिएका म्यान्माका नागरिकलाई सैनिक सरकारसँग वार्तामा बस्न कसरी संलग्न गराउने भन्नेमा मत विभाजित रहेको छ ।

दुई वर्षअघि निर्वाचित नेत्री आङ सान सुचीको सरकारलाई अपदस्थ गरी सत्तामा आएको सैनिक सरकारप्रति असहमति जनाउनेलाई अमानवीय ढङ्गले दबाएपछि म्यान्मामा घातक हिंसाका घटना बढिरहेका छन् । सदस्य राष्ट्र भइरहेको रत्तपातलाई बेवास्ता गरेकामा आसियानलाई बेकामे सङ्गठनका रूपमा केही पश्चिम सरकारले आलोचना गर्दै आएका छन् । यो सङ्गठन सङ्कट समाधान गर्ने कूटनीतिक प्रयासमा पनि विभाजित छ ।

१२ किलो लागूऔषध गाँजासहित एक पक्राउ

दैनिक समाचारदाता
पर्सा, २६ असार ।

पर्सा प्रहरीले पोखरिया नगरपालिका ९ सेमरबारीबाट लागूऔषध गाँजासहित एक जनालाई पक्राउ गरेको छ ।

पक्राउ पर्नेमा कालिकामाई गाउँपालिका ५ का ३२ वर्षीय वृजकिशोर पासवान छन् । ईलाका प्रहरी कार्यालय पोखरियाबाट खटिएको चेकिङ टोलीले शनिबार साँझ साढे ४ बजेतिर १२ किलो

लागूऔषध गाँजासहित पक्राउ गरेको हो ।

पैदल हिँडिरहेका पासवानलाई रोकी उनको तलासी लिँदा उनले बोकेको भोलाभित्र उक्त परिमाणमा गाँजा फेला परेको थियो ।

पासवानलाई नियन्त्रणमा लिई थप अनुसन्धान भइरहेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय पर्साका प्रवक्ता डिएसपी दीपक गिरीले जानकारी दिए ।

हेलिकोप्टर दुर्घटनामा चालकसहित पाँच जनाको मृत्यु

काठमाडौँ, २६ असार (रासस) । सोलुखुम्बुमा भएको मनाङ् एयरको कल साईन ९एन-एमभी (एस-५०) हेलिकोप्टर दुर्घटनामा परी चालक दलका एक सदस्यसहित त्यसमा सवार पाँच जनाको मृत्यु भएको छ । एक जना बेपत्ता छन् ।

सोलुखुम्बुको सुर्केबाट मंगलबार बिहान काठमाडौँ उडान भरेको उक्त हेलिकोप्टर दिउँसो सोलुखुम्बुको लिखुपिके गाउँपालिका-५ लाम्जुरापास नजिक दुर्घटनाग्रस्त अवस्थामा फेला परेको थियो । त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलका महाप्रबन्धक एवं उद्धार समन्वय

समितिका संयोजक प्रतापबाबु तिवारीका अनुसार दुर्घटनामा हेलिकोप्टरका पाइलट क्याप्टेन चेतबहादुर गुरुङसहित पाँच जनाको शव भेटिएको छ ।

मृत्यु हुनेमा चार जना म्याक्सिकोका नागरिक रहेका छन् । सो हेलिकोप्टरमा म्याक्सिकोका नागरिक क्वागभलतभक न भचबलमय, न्यलशबभिश ब्दचषअ, न्यलशबभिशगश, क्वागभलतभक न, न्वचषव जयकभ र च्चलअयल क्षकवर्भा सवार थिए ।

“दुर्घटनास्थलमा पाँच जनाको शव देखापरेको प्रहरीबाट जानकारी

प्राप्त भएको छ । यात्रुहरूको उद्धारका लागि परिचालन गरिएका दुई हेलिकोप्टर त्यहाँको मौसम खराबीका कारण दुर्घटनास्थलमा अवतरण गर्न कठिनाई भएकाले नजिकैको उपयुक्त स्थानमा अवतरण गरी उद्धार गर्ने प्रयास भइरहेको छ”, उद्धार समन्वय समितिद्वारा जारी विज्ञप्तिमा उल्लेख छ ।

उद्धार कार्यका लागि स्थानीयवासीसहित सुरक्षा निकायका जनशक्ति समेत परिचालन गरिएको छ । महाप्रबन्धक तिवारीका अनुसार काठमाडौँबाट गएका दुई हेलिकोप्टर मौसम खराबीका कारण दुर्घटनास्थलबाट

करिव दुई घण्टा दुरीको उपयुक्त स्थलमा अवतरण गरेका छन् । स्थलगत रूपमा हेलिकोप्टर अवतरण गरेको स्थलसम्म शव लगेर त्यहाँबाट ती शव काठमाडौँ ल्याइने उहाँले जानकारी दिनुभयो ।

दुर्घटनास्थल सोलुखुम्बुको लिखुपिके र रामेछापको उमाकुण्ड गाउँपालिकाको सिमानामा पर्छ । सोलुखुम्बुको सुर्केबाट मंगलबार बिहान ९ बजेर ५२ मिनेटमा काठमाडौँका लागि उडेको कल साईन ९एनए-एमभी कलसाईन भएको हेलिकोप्टर बिहान १० बजेर १ मिनेटपछि टावरसँग सम्पर्कविहीन भएको थियो ।

सर्पको डसाइबाट चार जनाको मृत्यु

कपिलवस्तु, २६ असार (रासस) । कपिलवस्तुमा सर्पले डसाइबाट दुई दिनमा चार जनाको निधन भएको छ । सोमबार राति घरमा सुतिरहेको बेला विषालु सर्पको डसाइबाट बुद्धभूमि

नगरपालिका-१ का दुई दाजुभाइको निधन भएको थियो । निधन हुनेमा नौ वर्षीय प्रदीप भुसाल र १२ वर्षीय दीपक भुसाल रहेका गोरुसिङ्गे इलाका प्रहरी कार्यालयका प्रहरी निरीक्षक नरेशबहादुर शाहीले जानकारी दिनुभयो । दुवैजना आफ्नो हजुरआमासँग एकतले घरको भुईँमा सुतेका थिए । बिहान दुई दाजुभाइ बेहोस अवस्थामा भेटिएपछि लगत्तै स्थानीय अस्पतालमा पुर्याइएको थियो ।

त्यहाँ उपचार सम्भव नभएपछि बुटवलस्थित लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल लैजाँदै गर्दा एक जनाको बाटोमा र अर्काको उपचारका क्रममा निधन भएको प्रहरी निरीक्षक शाहीले बताउनुभयो । नातिसँग सुत्नुभएकी ६० वर्षीया हजुरआमा बसन्ता भुसाललाई पनि सर्पले डसेको हुन सक्ने भन्दै सोही अस्पतालमा उपचारका लागि पठाइएको सर्पदंश उपचार केन्द्रका व्यवस्थापक नवीन भण्डारीले जानकारी दिनुभयो ।

मृतक दाजुभाइकी आमा वैदेशिक रोजगारको सिलसिलामा विदेश रहेको प्रहरी निरीक्षक शाहीले बताउनुभयो । बुबाको भने यसभन्दा अगाडि नै दुर्घटनामा परी निधन भएको थियो । यसैगरी सोमबार बिहान बुद्धभूमि नगरपालिका-१० की १६ वर्षीया ममता रैदासको पनि सर्पको डसाइबाट निधन भएको छ । सर्पले डसेलगत्तै उहाँलाई नजिकै रहेको गोरुसिङ्गेस्थित कपिलवस्तु सर्पदंश

उपचार केन्द्र लिएकामा त्यहाँ उपचार सम्भव नभएपछि तौलिहवा जिल्ला अस्पताल पठाइएको थियो तर त्यहाँका चिकित्सकले ढिलो भएकाले बचाउन नसकिएको बताएका थिए । सोमबार नै महाराजगन्ज नगरपालिकाकी ३० वर्षीया अनिता यादवको सर्पको डसाइबाट मृत्यु भएको थियो । दिउँसो साढे १ बजेको समयमा घर नजिकै रहेको पराल निकाल्ने क्रममा उहाँलाई गोमन सर्पले डसेको थियो । लगत्तै सोही उपचार केन्द्रमा उपचारका लागि लिएकामा त्यहाँ उपचार नभएपछि बुटवल लैजाँदै गर्दा उहाँको पनि बाटोमै निधन भएको प्रहरी निरीक्षक शाहीले जानकारी दिनुभयो । जिल्लामा बर्खा लागेसँगै सर्पको विगविगी बढिरहेको छ ।

ललिता निवास प्रकरणमा दुई पूर्वकर्मचारी पक्राउ

काठमाडौँ, २६ असार (रासस) । ललिता निवास जग्गा हिनामिना प्रकरणमा प्रहरीले मंगलबार थप दुई जनालाई पक्राउ गरेको छ ।

पक्राउ पर्नेमा डिल्लीबजार मापलोट कार्यालयका तत्कालीन नायब सुब्बा योगराज पौडेल र खरिदार नारायणदास मिश्र रहेका सिआइबीका प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक दिनेश आचार्यले जाकारी दिनुभयो । उनीहरूमाथि मन्त्रिपरिषदको निर्णयलाई अपव्याख्या गरेर सरकारी जग्गा व्यक्तिको नाममा बनाउन नक्कली फाइल बनाएको आरोप छ । त्यो फाइल तत्कालीन प्रमुख मालपोत अधिकृत कलाधर देउजा

समक्ष पेस भएको पाइएको प्रहरीले जनाएको छ ।

यसअघि आइतबार सिआइबीले सञ्चार मन्त्रालयका सचिव कृष्णबहादुर राउत, समरजङ्ग कम्पनीका तत्कालीन प्रमुख लोकहरि घिमिरे र नापी अधिकृत ध्रुव अर्याललाई पक्राउ गरेको थियो । कीर्ती तथा सङ्गठितरूपमा सरकारी जग्गा हिनामिना गरेको आरोपमा यसअघि पूर्वनिर्वाचन आयुक्त सुधीरकुमार शाह, भाटभटेनी सुपर मार्केटका सञ्चालक मीनबहादुर गुरुङ, पूर्व कर्मचारी धर्मप्रसाद गौतम र गोपाल कार्कीलगायतलाई पक्राउ परिसकेका छन् ।

प्रहरीले अहिलेसम्म १४

जनालाई पक्राउ गरिसकेको छ । विसं २०४९ देखि २०६९ सम्ममा सरकारको स्वामित्वमा रहेको बालुवाटारस्थित ललिता निवासको जग्गा विभिन्न व्यक्तिका नाममा नामसारी भएको फेला परेको थियो । सोही प्रकरणमा सिआइबीले अनुसन्धान गरिरहेको छ ।

विभिन्न विपद्को समयमा सतर्क रहौं

चट्याङको समयमा

- विजुली चम्केको बेला सतर्क रहने ।
- विद्युतीय तरंग टिप्न सक्ने फलाम, चिसो वस्तु नछुने ।
- विजुली चम्केको केही समयसम्म पानी परेको क्षेत्रमा ननिस्कने ।
- सकेसम्म घरभित्रै भ्यालढोका बन्द गरेर सुख्खा ठाउँमा बस्ने ।
- खुला ठाउँमा भए कुनै घर अथवा भवनमा छिर्ने ।
- सकभर अग्लो स्थानमा बस्ने ।
- धातुको ह्याण्डल, चेन भएका ब्याग वा अन्य सामान प्रयोग नगर्ने ।

भुकम्पको समयमा

- भुकम्प आएको बेला सतर्क रहने ।
- घरबाहिरको सुरक्षित स्थानमा पुग्न नभ्याइने हुनसक्छ । तुरुन्तै खाट, टेबुल, ढोका मुनी तथा घरभित्रकै अन्य सुरक्षित स्थानमा बस्ने ।
- अग्ला र कमजोर घर विजुलीका खम्बा, ट्रान्सफर्मर, रुख तथा अन्य संरचनाहरू ढल्न सक्ने हुँदा त्यसबाट बच्ने ।
- भुईँचालो थामिए पनि फेरि दोहरीन सक्ने हुँदा परिवारका सदस्य, मुल्यवान वस्तु संकटकालिन भोला आदी लिएर सुरक्षित स्थानमा निस्कने र उद्धार कार्यमा जुट्ने ।
- उपचारको व्यवस्था तत्कालिन राहत तथा उद्धार कार्यमा थप सहयोगका लागि भुईँचालोबाट क्षतिको सम्बन्धित निकायमा तुरुन्त खबर गर्ने ।

आगलागिको समयमा

- आगलागिको बेला सतर्क रहने ।
- आगलागि नियन्त्रणको लागि घर बनाउँदा, विद्युतीय वायरिङ गर्दा, भान्सा बनाउँदा, ग्यास, सलाई लाइट चलाउँदा, चुरोट तान्दा, धूपबत्ति वाल्दा ध्यान पुर्‍याउने ।
- आगलागि नियन्त्रणको लागि चाहिने अग्निसमय Fire Extinguisher लगायतका आवश्यक संसाधनहरू तयारी अवस्थामा राख्ने ।
- भवन वा अन्य भौतिक संरचना निर्माणमा उपयुक्त स्थलगत योजना तयार गरी गुणस्तरीय निर्माण सामग्रीको प्रयोग गर्ने ।
- आगलागिका सम्भावित क्षेत्रमा क्षति न्युनिकरण गर्नको लागि जोखिम क्षेत्रको नक्साङ्कन गरी सामाजिक जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।

आकस्मिक सम्पर्क नम्बर : जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र सप्तरी -०३१५३३७६२

जनहीतका लागि जारि सन्देश : राजविराज दैनिक

डा. कालीप्रसाद यादव

MBBS, MD Internal Medicine (NAMS Bir Hospital, Kathmandu) NMC NO. 13203

कन्सलटेन्ट फिजिसियन

मधुमेह (चिनी रोग), प्रेशर, मुटु रोग, दम तथा श्वासप्रश्वास, कलेजो, मृगौला, छाती, पेट, थाईराईड तथा नशा रोग हाल कार्यरत : गजेन्द्र नारायण सिंह अस्पताल, राजविराज

डा. रिपला आचार्य

MBBS, MD (BPKIHS) NMC NO. 19992

छाला, यौन तथा कुष्ठरोग विशेषज्ञ

डण्डीफोर, कपाल भर्ने, एलर्जीदाद, दुसीदाद, चायापोतो तथा दागहरु, सेतोदुबी

यहाँ हरेक किसिमका छाला, नङ्ग, कपाल, ओठ, मुख तथा यौन अंगमा भएका समस्याको सफल उपचार गरिन्छ ।

सम्पर्क स्थान : जय श्री कृष्ण फार्मसी

हनुमाननगर रोड, राजविराज, ९८१९७२१२६, ९८१७७८९८७

देश विदेशबाट पठाइएको रकम

तुरुन्त भुक्तानी लिनका लागि

सम्भन्नुहोस् ।

नेपाल सहकारी संस्था लि.

राजविराज ४, फोन नं. ०३१-५३९०९६

प्रकाशक : नवीनकुमार गुप्ता (९८५२८२०५८४, ९८०३२८३९१५), सम्पादक : अनिलकुमार अनल (९८४२८३४९१७), सहसम्पादक : दीपककुमार गुप्ता (९८४९५१३२९९), लेआउट : संजय शेखर, मुद्रण : न्यू नवीन प्रेस, राजविराज, फोन : ०३१-५३०७६८ (कार्यालय), ईमेल : rajbirajdainik@gmail.com, वेबसाइट : rajbirajdainik.com.np